РЕШЕНИЕ НА СЪДА (трети състав)

3 септември 2009 година *

По съединени дела C-322/07 P, C-327/07 P и C-338/07 P

с предмет три жалби на основание на член 56 от Статута на Съда, подадени съответно на 9, 11 и 16 юли 2007 г.,

Papierfabrik August Koehler AG, установено в Oberkirch (Германия), за което се явяват адв. I. Brinker и адв. S. Hirsbrunner, Rechtsanwälte, и г-н J. Schwarze, професор,

Bolloré SA, установено в Ergue Gaberic (Франция), за което се явяват адв. C. Momège и адв. P. Gassenbach, avocats, със съдебен адрес в Люксембург,

Distribuidora Vizcaína de Papeles SL, установено в Derio (Испания), за което се явяват адв. E. Pérez Medrano и адв. M. T. Díaz Utrilla, abogados,

жалбоподатели,

* Езици на производството: немски, френски и испански.

като другата страна в производството е

Комисия на Европейските общности, за която се явяват г-н F. Castillo de la Torre и г-н W. Mölls, в качеството на представители, подпомагани от адв. H.-J. Freund, Rechtsanwalt, и адв. N. Coutrelis, avocat, със съдебен адрес в Люксембург,

ответник в първоинстанционното производство,

СЪДЪТ (трети състав),

състоящ се от: г-н A. Rosas, председател на състав, г-н A. Ó Caoimh, г-н J. Klučka (докладчик), г-н U. Lõhmus и г-жа P. Lindh, съдии,

генерален адвокат: г-н Y. Bot,
секретар: г-жа R. Şereş, администратор,

предвид изложеното в писмената фаза на производството и в съдебното заседание от 25 септември 2008 г.,

след като изслуша заключението на генералния адвокат, представено в съдебното заседание от 2 април 2009 г.,

постанови настоящото

Решение

1 С жалбите си Papierfabrik August Koehler AG (наричано по-нататък „Koehler“ (C-322/07 P), Bolloré SA (наричано по-нататък „Bolloré“) (C-327/07 P) и Distribuidora Vizcaína de Papeles SL, (наричано по-нататък „Divipa“) (C-338/07 P) искат отмяна на Решение на Първоинстанционния съд на Европейските общности от 26 април 2007 г. по дело Bolloré и др./Комисия (T-109/02, T-118/02, T-122/02, T-125/02, T-126/02, T-128/02, T-129/02, T-132/02 и T-136/02, Recueil, стр. II-947, наричано по-нататък „обжалваното съдебно решение“), с което последният отхвърля жалбите, подадени по-конкретно от Koehler, Bolloré и Divipa, за отмяна на Решение 2004/337/ЕО на Комисията от 20 декември 2001 година относно процедура по прилагане на член 81 от Договора за ЕО и на член 53 от Споразумението за ЕИП (преписка COMP/E-1/36.212 — Самокопираща хартия) (ОВ L 115, 2004 г., стр. 1, наричано по-нататък „спорното решение“). С това решение Комисията на Европейските общности е наложила глоба на Koehler в размер на 33,07 милиона евро, на Bolloré — 22,68 милиона евро, и на Divipa — 1,75 милиона евро.

Обстоятелства, предхождащи спора

2 Обстоятелствата в основата на настоящия спор, както са изложени в точки 1—13 от обжалваното съдебно решение, могат да бъдат обобщени по следния начин.

3 През есента на 1996 г. групата производители на хартия Sappi, чието дружество майка е Sappi Ltd (наричано по-нататък „Sappi“), предоставя на Комисията сведения и документи, които дават основания на последната да се усъмни, че съществува или е съществувал таен картел за определяне на цени в сектора на самокопиращата хартия, в който Sappi участва като производител.

4 С оглед на предоставените от Sappi данни Комисията извършва проверки сред определен брой производители на самокопираща хартия на основание член 14, параграфи 2 и 3 от Регламент № 17 на Съвета от 6 февруари 1962 година, Първи регламент за прилагане на членове [81] и [82] от Договора (ОВ 13, 1962 г., стр. 204). Така, предвидени в член 14, параграф 3 от този регламент проверки са извършени по-конкретно на 18 и 19 февруари 1997 г. в помещенията на Papeteries Mougeot SA (наричано по-нататък „Mougeot"), както и на Sappi и на други предприятия, сред които Koehler и Arjo Wiggins Appleton plc (наричано по-нататък „AWA") през периода от юли до декември 1997 г.

5 През 1999 г. Комисията изпраща и искания за сведения в съответствие с член 11 от Регламент № 17 на редица предприятия, след които AWA, Mougeot, Divipa, Koehler и Copigraph SA (наричано по-нататък „Copigraph"), дъщерно дружество на Bolloré. В тези искания предприятията са поканени да предоставят данни относно обявленията си за повишаване на цени, обемите си на продажба, своя оборот и срещите си с конкуренти.

6 В отговорите си на искането за сведения AWA, Copigraph и още едно предприятие признават участието си в многостранни заседания за съгласуване, провеждани между производителите на самокопираща хартия. Те предоставят на Комисията различни документи и сведения в това отношение.

7 Mougeot от своя страна се свързва с Комисията на 14 април 1999 г., като заявява, че е готово да сътрудничи на разследването съгласно Известие на Комисията относно освобождаването от глоби или намаляването на техния размер по преписки във връзка с картели (ОВ C 207, 1996 г., стр. 4, наричано по-нататък „Известие относно съдействието"). То признава съществуването на картел с предмет определянето на цените на самокопиращата хартия и предоставя на Комисията данни за структурата на картела, и по-конкретно за различните заседания, на които са присъствали негови представители.

8 На 26 юли 2000 г. Комисията започва процедурата по преписките, довели до приемане на спорното решение, и съставя изложение на възраженията (наричано по-нататък „изложение на възраженията“), което изпраща на 17 предприятия, сред които фигурират Copigraph, Bolloré, в качеството на дружество майка на Copigraph, както и AWA, Divipa, Mougeot, Koehler и Sappi.

9 Всички предприятия, адресати на изложението на възраженията, с изключение на три от тях, представят писмени становища в отговор на твърденията на Комисията за нарушения.

10 На 8 и 9 март 2001 г. е проведено изслушване и на 20 декември 2001 г. Комисията приема спорното решение.

11 В член 1, първа алинея от решението Комисията установява, че единадесет предприятия са нарушили член 81, параграф 1 ЕО и член 53, параграф 1 от Договора за Европейското икономическо пространство от 2 май 1992 г. (ОВ L 1, 1994 г., стр. 3), като са участвали в група от споразумения и съгласувани практики в сектора на самокопиращата хартия.

12 В член 1, втора алинея от същото решение Комисията установява, че AWA, Bolloré, Koehler, Sappi и три други предприятия са участвали в нарушението от януари 1992 г. до септември 1995 г., Divipa — от март 1992 г. до януари 1995 г. и Mougeot — от май 1992 г. до септември 1995 г.

13 В член 2 от спорното решение е разпоредено на споменатите в член 1 от същото решение предприятия да прекратят визираното в посочения член нарушение, ако все още не са направили това, и да се въздържат в рамките на дейността си, свързана със самокопиращата хартия, от всякакви споразумения или съгласувани практики, които биха могли да имат еднакъв или сходен предмет или последици с тези на нарушението.

14 Съгласно член 3, първа алинея от решението на засегнатите предприятия са наложени по-конкретно следните глоби:

— AWA: 184,27 милиона евро,

— Bolloré: 22,68 милиона евро,

— Divipa: 1,75 милиона евро,

— Mougeot: 3,64 милиона евро,

— Koehler: 33,07 милиона евро и

— Sappi Ltd: 0 EUR.

Производството пред Първоинстанционния съд и обжалваното съдебно решение

15 През април 2002 г. Bolloré, AWA, Koehler, Divipa и пет други предприятия подават в секретариата на Първоинстанционния съд отделни жалби срещу спорното решение.

16 С обжалваното съдебно решение Първоинстанционният съд отхвърля подадените от Bolloré, Koehler и Divipa жалби.

Искания на страните и производство пред Съда

17 Koehler иска от Съда:

— като главно искане, да отмени обжалваното съдебно решение, както и спорното решение,

— при условията на евентуалност, да намали размера на наложената му глоба,

— също при условията на евентуалност, да върне делото на Първоинстанционния съд за ново разглеждане в съответствие с указанията в решението на Съда и във всички случаи

— да осъди Комисията да заплати съдебните разноски както по производството пред Първоинстанционния съд, така и в производството пред Съда.

18 Bolloré иска от Съда:

— до отмени обжалваното съдебно решение,

— да се произнесе окончателно по същество и да отмени спорното решение или във всички случаи да намали размера на наложената му глоба,

— в случай че Съдът не се произнесе по настоящото дело, да не се произнася по разноските и да го върне на Първоинстанционния съд за ново разглеждане в съответствие с решението на Съда, и

— да осъди Комисията да заплати съдебните разноски както по производството пред Първоинстнационния съд, така и в производството пред Съда.

19 Divipa иска от Съда:

— да отмени изцяло или частично обжалваното съдебно решение и да се произнесе по съществото на спора или да върне делото на Първоинстанционния съд,

— да отмени наложената му глоба или да намали размера ѝ, и

— да осъди Комисията да заплати съдебните разноски както по производството пред Първоинстнационния съд, така и в производството пред Съда.

20 Комисията иска жалбите да бъдат отхвърлени и жалбоподателите да бъдат осъдени да заплатят съдебните разноски.

21 С Определение на председателя на Съда от 24 юни 2008 г. дела C-322/07 P, C-327/07 P и C-338/07 P са съединени за целите на устната фаза на производството и на съдебното решение.

По жалбите

22 За по-голяма яснота някои от правните основания, изтъкнати от жалбоподателите, се разглеждат поотделно, а други съвместно.

По първото изтъкнато от Bolloré правно основание, изведено от нарушение на правото на защита поради липса на съгласуваност между изложението на възраженията и спорното решение

23 В първоинстанционното производство Bolloré поддържа, че като не му е предоставила възможност в хода на административното производство да

изрази позиция по твърдението за нарушение, изведено от това, че е лично и на самостоятелно основание замесено в картела, Комисията е нарушила неговото право на защита.

24 След като припомня в точки 66—68 от обжалваното съдебно решение съдебната практика относно зачитането на правото на защита и относно съдържанието на изложението на възраженията, в точка 79 от същото Първоинстанционният съд отсъжда, че отправеното до Bolloré изложение на възраженията не е позволило на последното да се запознае с твърдението за нарушение, изведено от това, че е пряко замесено в нарушението, нито дори с фактите, на които Комисията се позовава в решението си в подкрепа на това твърдение за нарушение, така че Bolloré, както следва от прочита на неговия отговор на това изложение, не е могло в хода на административното производство да осигури по подходящ начин защитата си по това твърдение за нарушение и по тези факти.

25 Първоинстанционният съд добавя в точки 80—81 от обжалваното съдебно решение:

„80 Следва обаче да се подчертае, че дори ако [спорното] решение съдържа нови фактически или правни твърдения, по които засегнатите предприятия не са били изслушани, установеният порок ще доведе до отмяната на [това] решение в тази му част само ако съответните твърдения не могат да бъдат установени в достатъчна степен на основата на други приети в решението доказателства, по които засегнатите предприятия са имали възможност да изразят своята позиция […]. Впрочем нарушението на правото на защита на Bolloré е могло да засегне действителността на [спорното] решение по отношение на него само ако [посоченото] решение е било основано единствено на обстоятелството, че Bolloré е било пряко замесено в нарушението […]. В този случай, понеже новото твърдение за нарушение, изведено в [спорното] решение от обстоятелството, че Bolloré е било пряко замесено в дейностите на картела, действително не може да бъде прието, нарушението не би могло да бъде вменено на последното.

81 Напротив, ако при разглеждането по същество се беше оказало […], че Комисията основателно е приела, че Bolloré е отговорно за участието на дъщерното му дружество Copigraph в картела, допуснатата от Комисията незаконосъобразност не би могла да е достатъчна, за да обоснове отмяната на [спорното] решение, защото не би могла да има определящо влияние, що се отнася до разпоредителната част на приетото от институцията решение […].

Действително според утвърдената съдебна практика, доколкото определени мотиви на едно решение са сами за себе си от естество да го обосноват в достатъчна степен, пороците, от които биха могли да бъдат засегнати други мотиви на акта, са във всеки случай без влияние върху неговата разпоредителна част […].“

Доводи на страните

26 В жалбата си Bolloré оспорва точки 79—81 от обжалваното съдебно решение, като подразделя правното основание на две части.

27 Що се отнася до първата част, Първоинстанционният съд бил нарушил основния принцип на зачитане на правото на защита, като отказал да потвърди констатацията, че изложението на възраженията е непълно, чрез отмяната на спорното решение. Bolloré се позовава по-специално на множество решения на Съда и на Първоинстанционния съд в областта на антиконкурентните практики (Решение на Съда от 31 март 1993 г. по дело Ahlström Osakeyhtiö и др./Комисия, 89/85, 104/85, 114/85, 116/85, 117/85 и 125/85—129/85, Recueil, стр. I-1307, Решение на Съда от 16 март 2000 г. по дело Compagnie maritime belge transports и др./Комисия, C-395/96 P и C-396/96 P, Recueil, стр. I-1365, Решение от 2 октомври 2003 г. по дело ARBED/Комисия, C-176/99 P, Recueil, стр. I-10687, както и Решение на Първоинстанционния съд от 23 февруари 1994 г. по дело CB и Europay/Комисия, T-39/92 и T-40/92, Recueil, стр. II-49), както и в областта на правото на концентрациите (Решение на Първоинстанционния съд от 22 октомври 2002 г. по дело Schneider Electric/Комисия, T-310/01, Recueil стр. II-4071).

28 Комисията отговаря, че основанието за спорното решение, както правилно е било определено от Първоинстанционния съд, що се отнася до Bolloré, е единствено отговорността на последното за деянията на неговото дъщерно дружество. Bolloré можело да поиска отмяна на посоченото решение единствено ако от изложението на възраженията не можело да разбере, че Комисията възнамерява да му вмени деянията на неговото дъщерно дружество.

29 Комисията добавя, че съдебната практика, на която се позовава Bolloré, е или неотносима (посочените по-горе Решение на Съда по дело Ahlström Osakeyhtiö и др./Комисия, както и Решение на Първоинстанционния съд по дело CB и Europay/Комисия), или показателна за основателността на начина, по който Първоинстанционният съд е постъпил в обжалваното съдебно решение (посочени по-горе Решение на Съда по дело Compagnie maritime belge transports и др./Комисия, както и Решение по дело ARBED/Комисия).

30 Що се отнася до втората част от първото му правно основание, Bolloré поддържа, че Първоинстанционният съд е нарушил основния принцип на зачитане на правото на защита, като е приел, че констатираният порок не засяга разпоредителната част на спорното решение. Според Bolloré съдебната практика, на която се основава Първоинстанционният съд, е ирелевантна. От една страна, първата поредица от съдебни решения, посочени в точка 80 от обжалваното съдебно решение, се отнасяла до хипотеза, различна от тази в настоящия спор, доколкото той засяга това предприятие. В тези решения констатираната неточност в изложението на възраженията не засягала определянето и точното установяване на отговорностите, а единствено поведенията, за които се отправят упреци. От друга страна, втората поредица от съдебни решения, спомената също в посочената точка 80, била още по-малко свързана с разискванията по спора, тъй като тези съдебни решения се отнасяли до контрола върху концентрациите, както и до областта на държавните помощи, и следователно до преценка по същество на съвместимостта на дадена операция в рамките на предварителен контрол, докато в настоящото дело ставало дума за последващ контрол на редовността на процедура.

31 Bolloré оспорва и разбирането за правото на защита с оглед на целта [„l'approche finaliste"], което според него е възприел Първоинстанционният съд. От правна гледна точка подходът, според който недействителността на дадено решение би могла да се обяви в случай на неспазване на процесуална норма само ако това нарушение действително е накърнило интересите на засегнатата страна, не бил приложим за всички процесуални нарушения, и по-специално подобен подход не би могъл да намери приложение по настоящото дело. Всъщност тъй като не са му били съобщени твърденията за нарушения, в които било лично упреквано, правата на Bolloré били действително и практически засегнати.

32 Комисията изтъква, че извършеното от Bolloré разграничение между предварителен и последващ контрол е обърквало. Съдебната практика в областта на контрола на концентрациите и на държавните помощи показвала още по-ясно, че нарушение на процесуалните норми не би могло да опорочи автоматично дадено решение. Първоинстанционният съд само приложил по обичайния начин съдебната практика в тази област.

33 Що се отнася до въпроса дали нарушението на правото на защита е дало отражение върху разпоредителната част на спорното решение, и в конкретния случай върху размера на наложената на Bolloré глоба, Комисията поддържа, че този довод е недопустим, доколкото с него се повтаря вече използван пред Първоинстанционния съд аргумент, и във всеки случай несъстоятелен, доколкото на Bolloré се вменявали деянията на дъщерното му дружество Copigraph, тъй като подобно вменяване не било предмет на разискване.

Съображения на Съда

34 Според постоянната съдебна практика зачитането на правото на защита във всяко производство, което може да доведе до санкции, по-конкретно до глоби или до периодични парични санкции, представлява основен принцип на общностното право, който трябва да бъде спазван, дори ако става въпрос за процедура с административен характер (Решение от 13 февруари 1979 г. по дело Hoffmann-Laroche/Комисия, 85/76, Recueil, стр. 461, точка 9 и Решение по дело ARBED/Комисия, посочено по-горе, точка 19).

35 В този смисъл Регламент № 17 предвижда, че на страните се изпраща изложение на възраженията, в което трябва ясно да са посочени всички съществени данни, на които Комисията се основава в този етап на процедурата. Подобно изложение на възраженията съставлява процесуална гаранция, с която се прилага основополагащ принцип на общностното право, който изисква зачитане на правото на защита във всяко производство (вж. в този смисъл Решение от 7 юни 1983 г. по дело Musique Diffusion française и др./Комисия, 100/80—103/80, Recueil, стр. 1825, точка 10).

36 Този принцип изисква по-конкретно изложението на възраженията, отправено от Комисията до предприятие, на което тя възнамерява да наложи санкция за нарушение на правилата на конкуренция, да съдържа съществените обстоятелства, установени по отношение на него, като фактите, в които то се упреква, дадената им правна квалификация и доказателствата, на които се основава Комисията, за да има предприятието възможност да изложи ефективно доводите си в рамките на воденото срещу него административно производство (вж. в този смисъл Решение от 15 юли 1970 г. по дело ACF Chemiefarma/Комисия, 41/69, Recueil стр. 661, точка 26, Решение от 3 юли 1991 г. по дело AKZO/Комисия,

C-62/86, Recueil стр. I-3359, точка 29, както и Решение по дело Ahlström Osakeyhtiö и др./Комисия, посочено по-горе, точка 135, и Решение по дело ARBED/Комисия, посочено по-горе, точка 20).

37 В този смисъл подобен принцип изключва възможността да бъде счетено за правомерно решение, с което Комисията налага на дадено предприятие глоба в областта на конкуренцията, без предварително да му е съобщила изложението на възраженията срещу него.

38 Предвид значимостта на изложението на възраженията, в него трябва да се уточнява по недвусмислен начин правният субект, на който може да бъде наложена глоба, и да бъде изпратено на последния (вж. посочено по-горе Решение по дело Compagnie maritime belge transports и др./Комисия, точки 143 и 146, както и Решение по дело ARBED/Комисия, точка 21).

39 От значение е също в изложението на възраженията да е посочено в какво качество дадено предприятие се упреква за твърдените факти.

40 В конкретния случай обаче, както отбелязва Първоинстанционният съд в точки 72 и 77 от обжалваното съдебно решение, Комисията възнамерявала с изложението на възраженията да вмени нарушението на Bolloré като отговорно за участието на Copigraph в картела, в качеството му на дружество майка, притежаващо 100 % от капитала на Copigraph към момента на нарушението. За Bolloré не било видно от изложението на възраженията, че Комисията със спорното решение възнамерява да му вмени нарушението и поради това че е било лично и пряко замесено в дейността на картела.

41 С право Първоинстанционният съд е приел в точка 79 от обжалваното съдебно решение, че изложението на възраженията не е позволило на Bolloré да се запознае с твърдението за нарушение, изведено от подобно замесване, нито дори от приетите от Комисията в спорното решение факти в подкрепа на това твърдение за нарушение, така че това предприятие не е могло в хода на административното производство да осигури защитата си по това твърдение за нарушение и по тези факти.

42 Въпреки това в точки 80 и 81 от обжалваното съдебно решение Първоинстанционният съд приема, че констатираният порок повлича отмяната на спорното решение само ако твърденията на Комисията не могат да бъдат надлежно доказани въз основа на други данни, възприети в това решение, и по които засегнатите предприятия са имали възможност да представят своята позиция. Той допълва, че ако по време на разглеждането по същество се окаже, че Комисията правилно е приела, че Bolloré е отговорно за участието на дъщерното си дружество Copigraph в картела, допуснатата от Комисията незаконосъобразност нямало да бъде достатъчна, за да обоснове отмяната на посоченото решение, защото тя не можело да има определящо влияние по отношение на разпоредителната част на последното.

43 Тези съображения са повод за Първоинстанционния съд, след разглеждането по същество, в точка 150 от обжалваното съдебно решение да приеме, че Bolloré е отговорно за противоправното поведение на дъщерното си дружество, независимо от това, че дружеството майка е пряко замесено, и в същото съдебно решение да потвърди спорното решение в частта, в която се санкционира Bolloré да заплати наложената от Комисията глоба, въпреки обстоятелството че е бил нарушен съществен елемент от правото на защита на това дружество.

44 Същевременно фактът, че спорното решение възприема отговорността на Bolloré за това, че е замесено в качеството си на дружество майка на Copigraph, освен за личното участие на това дружество майка, не изключва възможността посоченото решение да се основава на поведения, по отношение на които Bolloré не е имало възможност да осигури защитата си.

45 По този начин Първоинстанционният съд допуска грешка при прилагане на правото, като не извлича никакви правни изводи от своето решение, че правото на защита на Bolloré не е било зачетено. Поради това първото правно основание, което то изтъква в подкрепа на жалбата си, следва да бъде уважено.

46 Тъй като посоченото правно основание е основателно, обжалваното съдебно решение следва да се отмени в частта, в която засяга Bolloré, без да е необходимо да се разглеждат другите посочени от него правни основания.

47 Съгласно член 61, първа алинея от Статута на Съда ако жалбата е основателна, Съдът отменя решението на Първоинстанционния съд. Той може сам да постанови окончателно решение по делото, когато фазата на производството позволява това. Такъв е настоящият случай.

48 От точки 34—46 от настоящото решение следва, че жалбата е основателна и че спорното решение трябва да бъде отменено по отношение на Bolloré.

По първото изтъкнато от Divipa правно основание във връзка с неговото участие в нарушението

49 Divipa оспорва да е участвало в заседанията на 5 март 1992 г. и 19 октомври 1994 г. относно испанския пазар, както и да е било участник в картела на европейския пазар. То подразделя правното основание, свързано с неговите участия, на три части, които следва да се анализират една след друга.

По първата част от първото правно основание на Divipa, във връзка с участието му в заседанието на 5 март 1992 г.

50 Divipa поддържа в частност, че Първоинстанционният съд е изопачил съдържанието на бележката на служителя на Sappi от 9 март 1992 г., тъй като нито е взел предвид, нито е споменал в обжалваното съдебно решение частта от бележката, в която се посочвало, че Sappi е узнал за практикуваните от Divipa цени посредством своите клиенти, а не пряко. Според Divipa не е логично предприятие, за което се твърди, че е участвало в заседание на картела, на което е бил обсъждан въпросът за цените, да не обяви лично цените си на заседанието. Следователно участието на Divipa в заседанието от 5 март 1992 г. не било доказано.

51 Комисията отговаря, че всеки документ трябва да бъде разглеждан съвместно с другите данни по делото. Тъй като Комисията и Първоинстанционният съд са длъжни да извършат съвкупно разглеждане, доводът, че конкретен документ не доказвал определен факт, бил обречен на неуспех, ако са налице други документи в преписката, които са от естество да го докажат. Divipa не поставяла под съмнение доказателствената тежест на изявленията на AWA и на Sappi, нито тяхното тълкуване от Първоинстанционния съд. Във всеки случай Комисията подчертава именно че в посочената бележка служителят на Sappi твърди само че Divipa не е повишило цените си и че този факт му е станал известен, защото един клиент му е изпратил списъка с цените. Нормално било предприятие, което не спазва договорените в рамките на картел цени, да информира за това другите участници, но това не означавало, че то не участва в същия. Освен това логично било предприятията, които участват в картел, да проследяват дейността на последния и да критикуват тези от тях, които не съблюдават решеното по общо съгласие.

52 В това отношение е важно да се припомни, че Съдът няма компетентност да установява фактите, нито по принцип да проверява доказателствата, които Първоинстанционният съд е приел в подкрепа на тези факти. Всъщност щом като тези доказателства са били редовно събрани и общите принципи на правото и процесуалните правила, приложими в областта на доказателствената тежест и събирането на доказателствата, са били спазени, само Първоинстанционният съд може да преценява значението, което трябва да бъде придадено на представените му доказателства. Следователно освен в случай на изопачаване на доказателствата, преценката на фактите не представлява правен въпрос, който в това си качество подлежи на контрол от Съда в рамките на производство по обжалване (вж. по-специално Решение от 6 април 2006 г. по дело General Motors/Комисия, C-551/03 P, Recueil, стр. I-3173, точка 52, Решение от 22 май 2008 г. по дело Evonik Degussa/Комисия, C-266/06 P, точка 73, както и Решение от 18 декември 2008 г. по дело Coop de France bétail et viande и др./Комисия, C-101/07 P и C-110/07 P, Сборника, стр. I-10193, точка 59).

53 Изопачаването на фактите и на представените пред Първоинстанционния съд доказателства трябва по явен начин да личи от материалите по делото, без да е необходимо да се извършва нова преценка на тези данни (вж. по-специално посочените по-горе Решение по дело General Motors/Комисия, точка 54 и Решение по дело Evonik Degussa/Комисия, точка 74, както и Решение по дело Coop de France bétail et viande и др./Комисия, точка 60).

54 Следва обаче да се подчертае, че Първоинстанционният съд приема, че Divipa е участвало в заседанието на 5 март 1992 г., след като е констатирал в точки 162—164, 171, 192, 194 и 197 от обжалваното съдебно решение следното:

„162 На първо място, Sappi признава своето участие в заседанията на картела относно испанския пазар, считано от февруари 1992 г., и представя различни сведения в това отношение. В отговора си на Комисията от 18 май 1999 г. […] Sappi се позовава на различни съглашателски заседания относно испанския пазар, които се провели на 17 и 27 февруари 1992 г., на 30 септември и 19 октомври 1993 г. и на 3 май и 29 юни 1994 г. Що се отнася до периода 1993—1995 г., един служител на Sappi заявява […], че е присъствал на шест или седем заседания в Барселона [Испания] с други доставчици. Тези заседания се провеждали около четири или пет пъти годишно. Той смятал, че е присъствал на тях за първи път на 19 октомври 1993 г. а за последен път — през 1995 г. Според него целта на тези заседания била да се определят цените на испанския пазар. Те продължавали около два часа и по принцип завършвали с решение за ценово повишаване в проценти. Участниците били Copigraph, […], Koehler, […] и Divipa. Откъсите от съдържащите се в различните документи изявления на Sappi били част от приложените към [известието за нарушенията] документи, така че всички жалбоподатели имали достъп до тях. Комисията ги представя и пред Първоинстанционния съд.

163 На второ място, AWA признава своето участие в многостранни заседания за съгласуване между производителите на самокопираща хартия и предава на Комисията списък на заседания между конкуренти, проведени между 1992 г. и 1998 г. Документ № 7828, който представлява извлечение от изпратен от AWA на Комисията отговор от 30 април 1999 г., съдържа общо твърдение на AWA за организирането на редица заседания, по-конкретно в Лисабон [Португалия] и в Барселона между 1992 г. и 1994 г., на които според него са присъствали представители […] на Divipa или на някои […] предприятия […].

164 Впоследствие в отговора си на [известието за нарушенията] AWA е предоставило списък на „неуместните“ заседания между конкуренти, за установяване на чието съществуване AWA твърди, че е допринесло. Само за испанския пазар този списък включва заседанията от 17 февруари и 5 март 1992 г., 30 септември 1993 г., 3 май, 29 юни и 19 октомври 1994 г. Този списък […] не посочва присъстващите на тези заседания предприятия. Нито Divipa

[…], нито който и да било друг жалбоподател е идентифицирал този списък като уличаващ документ, до който те не са имали достъп или не са предявили искане за предоставяне на достъп.

[…]

171 Бележката от 9 март 1992 г. […] на испанския търговски представител на Sappi в Sappi Europe, макар и да не изглежда като протокол от заседание, е много точна относно поведението на посочените предприятия, сред които Divipa. В нея става въпрос за ценово повишаване с 10 испански песети (ESP), изразяващо поставената от дистрибуторите цел, която не е била напълно постигната. Авторът на тази бележка твърди, че Divipa изобщо не е повишило цените си. Според него е очевидно, че Sappi Europe не може да предизвика ценови повишения, ако другите доставчици не го последват. […]

[…]

192 […][С]поред посочените в точка 163 по-горе изявления на AWA Divipa е участвало в заседанията за испанския пазар, проведени между 1992 г. и 1994 г., или поне в някои от тях. […]

[…]

194 Твърдяното от Divipa обстоятелство, че в отговора си от 18 май 1999 г. Sappi не споменава за провеждането на заседание относно испанския пазар на 19 октомври 1994 г., се обяснява с факта, че Sappi не е присъствало на това

заседание, както удостоверява съставеният от Mougeot списък на участниците в него. Във всеки случай това обстоятелство не би могло да изключи съвкупността от съвпадащи улики, установяващи провеждането на това заседание и участието на Divipa в него.

[…]

197 Колкото до участието на Divipa в картела от март 1992 г., то следва най-напред от изявленията на AWA, посочени в точки 163 и 192 по-горе. Те се потвърждават впрочем със споменаването на Divipa в бележката от 9 март 1992 г., визирана в точка 171 по-горе. […]“

55 При прочита на посочените точки от обжалваното съдебно решение проличава, че констатациите на Първоинстанционния съд са били направени въз основа на множество факти и индиции, а именно изявленията на AWA, както и бележката от 9 март на търговския представител на Sappi, и от проверката на документите не следва, че Първоинстанционният съд е направил неточни констатации.

56 Подобна неточност не би могла да бъде открита и във факта, че Първоинстанционният съд не е споменал, че информацията във връзка с практикуваните от Divipa цени, предоставена по време на посоченото заседание, произтичала от сведенията, дадени не от това предприятие, а от неговите клиенти. Както отбелязва генералният адвокат в точка 165 от своето заключение, този пропуск не е от естество да покаже, че Първоинстанционният съд неправилно е разбрал обстоятелствата относно участието на Divipa в заседанието от 5 март 1992 г.

57 Следователно първата част от първото правно основание, изтъкнато от Divipa в подкрепа на неговата жалба, трябва да бъде обявена за неоснователна.

По втората част от първото правно основание на Divipa във връзка с неговото участие в заседанието на 19 октомври 1994 г.

58 Divipa поддържа, че изявленията на Mougeot, с които Първоинстанционният съд си служи, за да обоснове констатацията за неговото твърдяно участие в заседанието на 19 октомври 1994 г., са последващи спрямо фактите и са били направени с цел да може да се направи позоваване на Известието относно съдействието. Според съдебната практика обаче изявлението на обвинено в участие в картел предприятие, точността на което е оспорена от няколко други обвинени в такова участие предприятия, не може да се приеме за достатъчно доказателство за наличието на извършено от последните нарушение, без да е подкрепено с други доказателства.

59 Първоинстанционният съд бил изопачил доказателствата, като се основал предимно на своята съдебна практика, за да упрекне Divipa, че е участвало във въпросното заседание, което съставлявало явно нарушение на принципа на справедлив съдебен процес и груба грешка, що се отнася до квалификацията на фактите.

60 Комисията отговаря, че в отговор на искане за сведения AWA е споменало и Divipa сред участниците в картела през 1994 г. Щом като Divipa не счита, че Първоинстанционният съд е допуснал грешка при преценката на този отговор, свързаната със заседанието от 19 октомври 1994 г. част от правното основание била неотносима. Във всеки случай Първоинстанционният съд не можело да бъде упрекван, че неправилно е изтълкувал изявленията на Mougeot. Освен това, той бил отчел обстоятелството, че въпросните изявления са последващи спрямо разглежданите в настоящия спор факти.

61 В това отношение не проличава и че Първоинстанционният съд е изопачил фактите относно участието на Divipa в заседанието от 19 октомври 1994 г.

62 Всъщност, подобно на проверката, която извършва по отношение на заседанието от 5 март 1992 г., Първоинстанционният съд стига до извода, че Divipa е участвало в заседанието от 19 октомври 1994 г., след като прави констатации въз основа на съвкупност от множество индиции.

63 Той взема предвид, както е посочено в точки 163, 164 и 192 от обжалваното съдебно решение, изявленията на AWA, които по начало не са критикувани от Divipa. В точки 165 и 166 от обжалваното съдебно решение той констатира следното:

„165 […] [В] декларациите си от 14 април 1999 г. […] Mougeot, което също е признало своето участие в многостранни заседания за съгласуване между производители на самокопиращa хартия, изброява редица заседания, като посочва за всяко неговия предмет, съдържанието му и участвалите в него лица. Сред тези заседания, що се отнася до испанския пазар, е заседанието от 19 октомври 1994 г., на което Copigraph, […], Divipa, […], Koehler, AWA и Mougeot, по думите на последното, са имали представител. […]

166 Разбира се, тези изявления на Mougeot са последващи спрямо фактите и са направени с цел прилагането на Известието относно съдействието. Въпреки това те не биха могли да се считат за лишени от доказателствена стойност. Действително изявленията, направени против интересите на автора им, трябва по принцип да бъдат разглеждани като особено надеждни доказателства […]“

64 Първоинстанционният съд самостоятелно преценява фактите в тяхната цялост, вземайки предвид доказателствената стойност на различните индиции, които са били на негово разположение и които Съдът не следва да контролира, без тази преценка да е била основана на явна грешка при прочита на писмените доказателства.

65 Следователно втората част от първото правно основание, изтъкнато от Divipa в подкрепа на жалбата му, трябва да бъде обявена за неоснователна.

По третата част от първото правно основание на Divipa във връзка с неговото участие в картела на европейския пазар

66 Divipa поддържа, че Първоинстанционният съд е изопачил и не е взел предвид определени доказателства. То подчертава, че нямало качеството на производител на самокопираща хартия, че извършвало продажбите си само на националния пазар, че било единственото предприятие не-производител, упреквано в евентуално участие в някои заседания относно националния пазар, и че не принадлежало към никоя дистрибуторска мрежа в Испания на големите европейски производители на посочената хартия. Никакъв документ не доказвал, че на заседанията, в които се предполага, че е участвало, е било споменавано наличието на по-широк съглашателски план.

67 Комисията отговаря, на първо място, че била длъжна да докаже не че Divipa е знаело за наличието на по-широк картел, а единствено че „е трябвало да знае това“. На второ място, това дружество не било уточнило точките от съображенията на Първоинстанционния съд, в които последният бил допуснал изопачаване на фактите. На трето място, фактът, че Divipa развива дейност единствено на националния пазар, не изключвал хипотезата, според която то „трябвало да знае“, че е имало по-широк картел. На четвърто място, щом като са съществували индиции, сочещи, че това дружество е можело да бъде информирано за европейското измерение на картела, Първоинстанционният съд не можел да не ги отчете. На последно място, в съставената от Mougeot бележка след заседанието от 19 октомври 1994 г. се посочва, че в хода на последното е станало дума за „обявените за Испания обеми на AEMCP [Association des producteurs européens de papier autocopiant [сдружение на европейските производители на самокопираща хартия]“, което доказвало, че участниците в заседанието са съзнавали европейското измерение на картела.

68 Както вече беше припомнено в точка 52 от настоящото решение, Съдът не е компетентен да установява фактите, нито по принцип да проверява доказателствата, които Първоинстанционният съд е възприел в подкрепа на тези факти, освен ако те не са били изопачени.

69 Следователно Съдът няма компетентност да разгледа третата част от първото правно основание, изтъкнато от Divipa, тъй като с нея се цели не да се установи, че Първоинстанционният съд е изопачил фактите, а да се докаже, че последният неправилно не е взел предвид определени факти, за да стигне до извода, че това предприятие не е участвало в картела на европейския пазар.

70 Поради това посочената част от правното основание трябва да бъде отхвърлена като недопустима.

71 От гореизложените съображения следва, че първото правно основание, което изтъква Divipa във връзка със своето участие в нарушението, трябва да бъде отхвърлено.

По второто правно основание, изтъкнато от Divipa във връзка с твърдението, че Първоинстанционният съд се е основал на обикновени индиции

Доводи на страните

72 Divipa се позовава на член 6, алинея 2 от Европейската конвенция за защита на правата на човека и основните свободи, подписана в Рим на 4 ноември 1950 г. (наричана по-нататък „ЕКПЧ“), както и на нарушение на принципа за презумпцията за невиновност. То посочва, че не съществува пряко доказателство от естество да потвърди неговото участие в заседанията на 5 март 1992 г. и 19 октомври 1994 г., нито пък участието му в картела на европейско равнище. Първоинстанционният съд не се бил съобразил с две основни условия в това отношение. Всъщност, от една страна, причинната връзка между индициите и фактите, съставляващи нарушението, не била достатъчно мотивирана, и от друга страна, когато все още съществуват съмнения, би следвало те да бъдат разгледани и ако не могат да бъдат разсеяни, да се тълкуват в полза на въпросното лице.

73 Комисията поддържа именно че второто изтъкнато от Divipa в подкрепа на жалбата му правно основание е явно недопустимо, тъй като не са уточнени критикуваните точки от обжалваното съдебно решение, нито индициите, презумпциите или фактите, за които става дума.

Съображения на Съда

74 Като поддържа, че Първоинстанционният съд погрешно не е взел предвид становището на Divipa, изложено писмено от последното, за да изясни обхвата на индициите, на които се основава Първоинстанционният съд, посоченото дружество иска в действителност от Съда да разгледа отново направената от Първоинстанционния съд преценка на фактите, индициите и другите данни, които са му били предоставени.

75 Както обаче беше припомнено в точка 52 от настоящото решение, Съдът не е компетентен да установява фактите, нито по принцип да проверява доказателствата, които Първоинстанционният съд е приел в подкрепа на тези факти, освен ако те не са били изопачени.

76 Следователно второто правно основание, изтъкнато от Divipa в подкрепа на жалбата му, е недопустимо.

По второто правно основание, изтъкнато от Koehler, във връзка с продължителността на нарушението

Доводи на страните

— Доводи на Koehler

77 Koehler поддържа, че Първоинстанционният съд е разгледал доказателствата в недостатъчна степен и ги е изопачил. Първоинстанционният съд бил направил погрешни изводи относно продължителността на участието на това предприятие в нарушението. Koehler подразделя своето правно основание на две части, които съдържат множество доводи.

78 Що се отнася до първата част от посоченото правно основание, свързана със заседанията на картела в рамките на AEMCP, за които се твърди, че са проведени преди септември и октомври 1993 г., Комисията се била основала на три категории доказателства, а именно изявленията на Mougeot, показанията на служителя на Sappi и доказателства, удостоверяващи организирането на национални или регионални заседания на този картел.

79 Koehler обаче посочва най-напред, че писмото на Mougeot от 14 април 1999 г. не съдържа никакво признание за провеждането на заседания на картела през периода преди октомври 1993 г. Първоинстанционният съд бил обявил впрочем в точка 279 от обжалваното съдебно решение, че не е доказано сключването на съглашателски споразумения относно цените, считано от януари 1992 г., т.е. преди октомври 1993 г. Съображенията на Първоинстанционния съд относно твърдените споразумения за цените в рамките на официалните заседания на AEMCP преди октомври 1993 г. били недостатъчни и съдържали противоречиви мотиви, съставляващи грешка при прилагане на правото. Първоинстанционният съд не бил зачел освен това презумпцията за невиновност, като се опитал да види в изявленията на Mougeot признание за нарушение през периода преди октомври 1993 г.

80 Koehler твърди също така, че що се отнася до служителя на Sappi, неговите показания не уточняват периода, през който са се провели заседанията на картела. Първоинстанционният съд не могъл да приеме, че като не е предоставил „индикация в обратен смисъл“, служителят е искал да потвърди имплицитно, че нарушението е започнало преди септември 1993 г. По този начин Първоинстанционният съд бил изопачил съдържанието на показанията на този служител. Това било в противоречие с правото на справедлив съдебен процес, закрепено в член 6 от ЕКПЧ, както и с член 47, втора алинея от Хартата на основите права на Европейския съюз, прогласена в Ница на 7 декември 2000 г. (ОВ C 364, стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., C 303, стр. 1).

81 Най-накрая Koehler смята, че можело да се даде вяра на изявленията на разкаял се свидетел само ако те са потвърдени с други доказателства. В настоящия спор обаче не съществувало никакво доказателство от естество да потвърди тези изявления.

82 Що се отнася до втората част от второто правно основание на Koehler, свързана с участието на последното в национални или регионални заседания на картела преди октомври 1993 г., Първоинстанционният съд бил изопачил доказателствата, които трябвало да докажат това участие.

83 Що се отнася до заседанието от 17 февруари 1992 г. относно испанския пазар, Първоинстанционният съд неправилно направил извода, че Koehler е участвало в това заседание, доколкото служителят на Sappi в бележката си от 17 февруари 1992 г. се позовава само на заседание на „заинтересуваните страни“, без да ги споменава поименно. Първоинстанционният съд не бил обяснил достатъчно точно причините, поради които трябва да се счита, че Koehler е участвало в споразумението.

84 Що се отнася до заседанието от 5 март 1992 г. относно испанския пазар, Първоинстанционният съд се бил основал преди всичко на становището на AWA в отговор на отправеното до това предприятие изложение на възраженията, за да стигне до извода за участието на Koehler в това заседание. Тъй като обаче това становище не било съобщено на последното, Първоинстанционният съд накърнил по този начин правото на защита на това предприятие.

85 Що се отнася до заседанията относно френския пазар, проведени през пролетта на 1992 г. и 1993 г., не съществувало никакво доказателство за това, че служител на Koehler е пътувал до Париж, за да участва в заседание на картела през пролетта на 1993 г. Съображенията на Първоинстанционния съд в това отношение били толкова общи, така че не били достатъчни, за да се приеме за изпълнено задължението за мотивиране. Във всеки случай Първоинстанционният съд никъде не констатирал, че Koehler е участвало през пролетта на 1992 г. в заседание относно френския пазар.

86 Що се отнася до заседанието от 16 юли 1992 г. относно испанския пазар, участието на Koehler в него не било доказано, обратно на постановеното от Първоинстанционния съд, тъй като AWA не е потвърдило изрично такова участие.

— Отговор на Комисията

87 Комисията смята, че Koehler не се позовава на изопачаване на доказателствата, а прави опит да постави под въпрос направената от Първоинстанционния съд преценка на фактите. Следователно правното основание било недопустимо.

88 Що се отнася до първата част от правното основание, свързано със заседанията на картела в рамките на AEMCP преди октомври 1993 г., въпросът дали съдържанието на писмото на Mougeot е ясно или двусмислено бил въпрос на тълкуване и преценка на доказателствата, който е от компетентността единствено на Първоинстанционния съд. Той не констатирал, че Mougeot е признало нарушение за периода преди 1 октомври 1993 г.

89 Освен това обжалваното съдебно решение не било опорочено от никаква противоречивост или недостатъчност на мотивите. В точка 279 от него Първоинстанционният съд не бил приел, че „не е доказано“, че съглашателските споразумения относно цените са сключени, считано от януари 1992 г., в рамките на заседанията на AEMCP, а само обяснил, че сами по себе си изявленията на Sappi не са достатъчни, за да се определи точния момент, от който посочените

заседания могат да бъдат считани за заседания на картела. Точка 308 от същото съдебно решение се опирала на съвкупност от доказателства, по-голямата част от които не се поставя под съмнение от Koehler, и фактът, че Първоинстанционният съд не посочва кои са заседанията, послужили за рамка на съглашателски споразумения относно цените на европейско равнище, не водел до недостатъчност на мотивите. Освен това щом като това предприятие е участвало във всички заседания на AEMCP, проведени през разглеждания период, било без значение, що се отнася до него, в хода на кои конкретни заседания се е проявил съглашателският характер на системата.

90 Според Комисията Първоинстанционният съд безупречно е взел предвид презумпцията за невиновност, след като е изследвал дали поведението, за което се отправя упрек, е могло да се основава на едно-единствено доказателствено средство или дали това доказателствено средство е съставлявало само индиция, която трябва да бъде допълнена и потвърдена с други.

91 Що се отнася до изявленията на служителя на Sappi, Комисията оспорва те да са били изопачени. Първоинстанционният съд бил установил в точка 270 от обжалваното съдебно решение, че този служител не сочи никакви данни относно периода, за който се отнасят спомените му, и ако тази юрисдикция е стигнала до извода, че спомените му се отнасят за периодите преди и след октомври 1993 г., то това било резултат от преценка на доказателствата, която е от нейна компетентност. Изявленията на Sappi били освен това потвърдени от други доказателства, изброени в точки 261—307 от посоченото съдебно решение.

92 Що се отнася до втората част от второто правно основание на Koehler, свързана с националните или регионални заседания на картела преди октомври 1993 г., Комисията смята най-напред, че аргументацията на това предприятие била несъстоятелна, след като изтъкнатите от това предприятие доводи по повод на заседанията на AEMCP били отхвърлени от Съда. Констатациите в това отношение били достатъчни, за да се вмени на засегнатите предприятия нарушението през въпросния период. По-нататък, щом като Koehler не поставя под съмнение констатациите на Първоинстанционния съд относно участието му в други заседания на картела, а именно това от 14 януари 1993 г. относно британския и ирландския пазар, както и това от 30 септември 1993 г. относно

испанския пазар, участието на това предприятие в картела, считано от януари 1993 г., било доказано. Накрая, аргументацията на Koehler била недопустима и във всеки случай неоснователна.

93 Колкото до заседанието от 17 февруари 1992 г., Комисията препраща към точка 321 от обжалваното съдебно решение с цел да отрече каквото и да било изопачаване на доказателствата и поддържа, че с тази точка задължението за мотивиране е изпълнено в това отношение.

94 Във връзка със заседанието от 5 март 1992 г. Комисията подчертава по-конкретно, че Koehler не е оспорил точка 284 от обжалваното съдебно решение, и добавя, че съдържащото се в тази точка препращане към изявленията на AWA е направено само като допълнение. Първоинстанционният съд прибягнал до този отговор само като второстепенен. В това отношение Комисията се позовава на точка 323 от същото съдебно решение.

95 Що се отнася до заседанията, проведени през пролетта на 1992 г. и 1993 г., Комисията поддържа, че в точки 285—293 от обжалваното съдебно решение Първоинстанционният съд е установил провеждането на заседания между конкуренти през тези периоди, както и антиконкурентния предмет на тези заседания, без това да е било оспорено в рамките на производството по обжалване.

96 Колкото до заседанието от 16 юли 1992 г., Комисията подчертава, че в точка 332 от обжалваното съдебно решение Първоинстанционният съд се е основал на изявленията на г-н B. G. Първоинстанционният съд бил взел предвид изявленията на AWA само с потвърдителна цел. Комисията се позовава в това отношение на точки 333—335 от посоченото съдебно решение.

Съображения на Съда

— По заседанията на картела в рамките на AEMCP през периода преди септември или октомври 1993 г.

97 В точки 261—280 от обжалваното съдебно решение Първоинстанционният съд анализира правните основания, изтъкнати от жалбоподателите в първоинстанционното производство, сред които фигурира Koehler, във връзка с участието им в заседанията на AEMCP преди септември или октомври 1993 г.

98 От тези точки е видно, че Първоинстанционният съд е потвърдил констатациите, които Комисията е направила, изхождайки от съвкупност от индиции, състоящи се основно от множество свидетелски показания и изявления, сред които бележката на служителя на Sappi от 9 март 1992 г., както и приложените към преписката изявления на AWA и на Mougeot.

99 По този начин Първоинстанционният съд самостоятелно е преценил доказателствената стойност на тези индиции и от това е направил изводи, които Съдът няма компетентност да контролира.

100 Следователно първата част от второто правно основание, изтъкнато от Koehler, трябва да бъде обявена за неоснователна и частично недопустима.

— По националните или регионални заседания на картела преди октомври 1993 г.

101 Що се отнася до заседанието от 17 февруари 1992 г., от една страна, от точка 321 от обжалваното съдебно решение не следва, че Първоинстанционният съд е нарушил задължението си за мотивиране по силата на член 36 и член 53, първа алинея от Статута на Съда (вж. Решение от 2 април 2009 г. по дело Bouygues и Bouygues Télécom/Комисия, C-431/07 P, Сборник, стр. I-2665, точка 42). Всъщност в посочената точка той отбелязва, че за да установи участието на Koehler в това заседание, Комисията се е основала на вътрешна бележка на Sappi с дата от същия ден, в която се споменава заседание на „заинтересованите страни“, и че това посочване, във връзка с фигуриращите в същата бележка посочвания относно предизвиканата с поведението на Koehler несигурност по-специално на испанския пазар, позволявало на Комисията да констатира, че това предприятие е било сред „заинтересованите страни“, присъствали на това заседание, предназначено да разгледа проблемите, свързани с незачитането от последното, както и от още едно предприятие, на споразумението, по което било страна, както следва от бележката на служителя на Sappi от 9 март 1992 г. Първоинстанционният съд уточнява достатъчно ясно обосновката, от която се е ръководила Комисията, за да стигне до извода, въз основа на различните индиции, с които разполагала, че Koehler е участвало в заседанието на 17 февруари 1992 г.

102 От друга страна, от точка 321 не следва и че Първоинстанционният съд е допуснал каквото и да било изопачаване на фактите. Подобно изопачаване не е явно и преценката на фактите, както и на различните индиции, с които е разполагала Комисията, за да стигне до извода, че Koehler е участвало в заседанието на 17 февруари 1992 г., е единствено от компетентността на Първоинстанционния съд. Съдът не притежава компетентност да разглежда подобна преценка.

103 Поради това следва да се отхвърли доводът, изтъкнат в това отношение от Koehler, като частично неоснователен и частично недопустим.

104 Що се отнася до заседанието от 5 март 1992 г., следва да се отбележи, че дори да се предположи, че е основателен доводът на Koehler, изведен от нарушение на правото на защита, с мотива че за да бъде направен изводът за участието на това предприятие в посоченото заседание, в точка 324 от обжалваното съдебно решение Първоинстанционният съд се е опрял на становището на AWA

в отговор на искането за сведения от Комисията, докато Koehler не е знаело за това становище, само този довод не позволява да се оспори участието на Koehler в нарушението през периода от януари 1992 г. до септември 1995 г., както се уточнява в член 1, втора алинея от спорното решение. Важно е в това отношение да се припомни, че Koehler не е имало възможност да оспори участието си в заседанието от 17 февруари 1992 г., както следва от точки 101 и 102 от настоящото решение.

105 Следователно правното основание, посочено от Koehler в това отношение, следва да бъде отхвърлено като неотносимо.

106 Що се отнася до заседанията, състояли се през пролетта на 1992 г. и 1993 г. във връзка с френския пазар, както и до заседанието от 16 юли 1992 г., Първоинстанционният съд припомня, съответно в точки 285—293 и 332—334 от обжалваното съдебно решение, различните факти и индиции, които Комисията е използвала, за да докаже участието в посочените заседания на засегнатите предприятия, сред които фигурира Koehler. От подобно припомняне обаче не произтича, че Първоинстанционният съд е допуснал каквото и да било изопачаване на фактите.

107 Поради това доводът, изтъкнат от Koehler в това отношение, трябва да бъде отхвърлен като неоснователен и следователно второто правно основание за обжалване не може да бъде уважено.

По първото правно основание, изтъкнато от Koehler, и третото правно основание, изтъкнато от Divipa, във връзка с определянето на глобите и техните размери

108 Koehler и Divipa подразделят правните си основания, свързани с определянето на глобите и размера им, на няколко части, които следва да бъдат анализирани една след друга.

По частта от първото правно основание, изтъкнато от Koehler, във връзка с принципа на равно третиране

109 В самото начало следва да се отбележи, че Първоинстанционният съд е изследвал в точки 473—478 от обжалваното съдебно решение дали Комисията е отчела погрешно оборота на Koehler в сравнение с това как е постъпила по отношение на други предприятия, а в точки 505—522 от същото съдебно решение — дали направеното от Комисията класифициране на Koehler и на другите засегнати предприятия в категории за целите на определяне на размера на глобата е било съобразено с принципа на равно третиране.

110 В жалбата си Koehler критикува точки 477, 478 и 496 от обжалваното съдебно решение. То поддържа, че начинът, по който е било третирано, е различен от този, по който са били третирани предприятия с по-голям размер и принадлежащи към група. Подчертава факта, че е средно по размер семейно предприятие и че управлението му се осигурява от неговите собственици. Koehler посочва, че размерът на дружествения му капитал е 43,2 милиона евро, а оборотът му е приблизително 447 000 EUR за 2000 г. То цитира случая на AWA, на M-real Zanders GmbH и на Mitsubishi HiTec Paper Bielefeld GmbH, за да се опита да докаже разликата в третирането, приложена спрямо него, що отнася до вземането предвид на неговия оборот.

111 Комисията отговаря по-конкретно, че тя се ползва с широко право на преценка, що се отнася до методиката за изчисляване на глобите. От това произтичало, че Първоинстанционният съд не е нарушил принципа на равно третиране, като не е откроил никаква грешка при прилагане на правото в методиката, приложена при класифицирането на предприятията в пет категории въз основа на оборота, извлечен от продажбата на продукта в Европейското икономическо пространство.

112 Вярно е в това отношение, както следва от постоянната съдебна практика, че Комисията разполага с широко право на преценка по отношение на методиката за изчисляване на глобите. Тази методика, описана в Насоките относно метода за определяне на размера на глобите, наложени съгласно член 15, параграф 2 от Регламент № 17 и с член 65, параграф 5 от Договора за ЕОВС (ОВ C 9, 1998 г., стр. 3), съдържа различни елементи на гъвкавост, позволяващи на Комисията да упражни своето право на преценка в съответствие с разпоредбите на член 15, параграф 2 от Регламент № 17 (вж. в този смисъл Решение от 29 юни 2006 г. по

дело SGL Carbon/Комисия, C-308/04 P, Recueil, стр. I-5977, точки 46 и 47, както и Решение от 25 януари 2007 г. по дело Dalmine/Комисия, C-407/04 P, Сборник, стр. I-829, точка 133).

113 В този контекст Съдът е този, който трябва да провери дали Първоинстанционният съд е преценил правилно упражняването от Комисията на споменатото право на преценка (посочените по-горе Решение по дело SGL Carbon/Комисия, точка 48 и Решение по дело Dalmine/Комисия, точка 134).

114 Важно е да се добави, че с оглед на определянето на размера на глобата може да се вземе предвид както общият оборот на предприятието, който предоставя данни, макар и приблизителни и несъвършени, за неговия размер и икономическа мощ, така и частта от този оборот, която произтича от продажбата на стоките, предмет на нарушението, и която следователно е от естество да предостави данни за неговия мащаб. От друга страна, от това следва, че на никои от тези цифрови данни не трябва да се придава значение, несъразмерно спрямо другите фактори за преценка, така че определянето на размера на една подходяща глоба не може да бъде резултат от обикновено изчисление, основано върху общия оборот. Това е особено вярно, когато разглежданите стоки представляват само малка част от този оборот (вж. Решение по дело Musique diffusion française и др./Комисия, посочено по-горе, точка 121, Решение от 9 ноември 1983 г. по дело Nederlandsche Banden-Industrie-Michelin/Комисия, 322/81, Recueil, стр. 3461, точка 111, както и Решение от 28 юни 2005 г. по дело Dansk Rørindustri и др./Комисия, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P—C-208/02 P и C-213/02 P, Recueil, стр. I-5425, точка 243).

115 В конкретния случай обаче не може да се приеме, че Първоинстанционният съд е допуснал грешка при прилагане на правото, като е отхвърлил изтъкнатия от Koehler довод, свързан с вземането предвид на общия му оборот.

116 Действително, както с право констатира Първоинстанционният съд в точка 476 от обжалваното съдебно решение, в спорното решение Комисията прокарва разграничение между засегнатите предприятия в зависимост от относителното

им значение на разглеждания пазар, като основава това разграничение на оборота, извлечен от продажбата на продукта в Европейското икономическо пространство. Предназначението на подобна методика е да се избегне определяне на глобите, като се изхожда от обикновено изчисляване на общия оборот на всяко предприятие, и по този начин да не се стига до неравно третиране.

117 Комисията следователно не е надхвърлила пределите на своето право на преценка и принципът на равно третиране не е бил нарушен от Първоинстанционния съд.

118 Колкото до доводите, изтъкнати от Koehler срещу точки 477 и 478 от обжалваното съдебно решение, достатъчно е да се констатира, че става дума за оплаквания, насочени срещу мотиви, изложени за изчерпателност, и че те следва да бъдат отхвърлени.

119 Всъщност съгласно постоянната съдебна практика Съдът веднага отхвърля такива оплаквания, тъй като критикуването само на мотивите, изложени за изчерпателност, не би могло да доведе до отмяната на обжалваното съдебно решение (вж. в този смисъл Определение от 25 март 1996 г. по дело SPO и др./Комисия, C-137/95 P, Recueil, стр. I-1611, точка 47, Решение от 16 септември 1997 г. по дело Blackspur DIY и др./Съвет и Комисия, C-362/95 P, Recueil, стр. I-4775, точка 23, както и Решение от 25 януари 2007 г. по дело Sumitomo Metal Industries и Nippon Steel/Комисия C-403/04 P и C-405/04 P, Сборник, стр. I-729, точка 106).

120 Следователно посочената част от първото правно основание, изтъкнато от Koehler, трябва да бъде обявена за неоснователна.

По частта от правните основания, изтъкнати от Koehler и Divipa във връзка с принципа на пропорционалност

121 Koehler поддържа в основни линии, че предвид структурата на семейното предприятие, което не е регистрирано за търговия на борсата, изчисляването от Комисията на наложената му глоба противоречи на принципа на пропорционалност.

122 Комисията отговаря по-конкретно, че в съответствие с постоянната си практика е взела предвид относителното значение на всяко предприятие върху засегнатия от нарушението пазар, впоследствие е повишила началния размер на така определената глоба, отчитайки размера на предприятието, както и общите ресурси на различните предприятия, и следователно е разгледала въпроса дали размерът на първоначално определената глоба трябва да бъде коригиран поради нейния необходим възпиращ ефект.

123 Divipa поддържа, че Първоинстанционният съд е нарушил принципа на пропорционалност, щом като не е взел предвид неговото икономическо положение, нито факта, че не е производител на самокопираща хартия, за разлика от другите засегнати предприятия. Действителният оборот, който трябва да бъде взет предвид за изчисляване на глобите, бил сума, равна на разликата между продажбите на преработена самокопираща хартия на крайни клиенти и покупките на такава от производители.

124 Комисията отговаря, че доводът, свързан с принципа на пропорционалност, е недопустим, защото икономическото положение на Divipa, както и това, което е трябвало да бъде взето предвид за изчисляване на глобите, никога не са били изтъквани от това предприятие пред Първоинстанционния съд. Доводът, свързан с качеството на предприятието, също не бил допустим, щом като Divipa не оспорва релевантните точки от обжалваното съдебно решение. Във всеки случай от съдебната практика следвало, че при определяне на размера на глобата Комисията не е длъжна да отчита финансовото положение на дадено предприятие.

125 В това отношение следва да се припомни, че в рамките на производството по обжалване Съдът, от една страна, упражнява контрол за това доколко Първоинстанционният съд е взел предвид по правилен от правна гледна точка начин всички фактори, съществени за преценка на тежестта на определено поведение в светлината на член 81 ЕО, както и на член 15 от Регламент № 17, а от друга страна, проверява дали Първоинстанционният съд е отговорил надлежно на всички изложени от жалбоподателя доводи, целящи отмяна на глобата или намаляване на размера ѝ (вж. по-специално Решение от 17 декември 1998 г. по дело Baustahlgewebe/Комисия, C-185/95 P, Recueil, стр. I-8417, точка 128, Решение от 29 април 2004 г. по дело British Sugar/Комисия, C-359/01 P, Recueil, стр. I-4933, точка 47 и Решение по дело Dansk Rørindustri и др./Комисия, посочено по-горе, точка 244).

126 Проличава обаче, че в делата, с които е сезиран, Първоинстанционният съд правилно е взел предвид основните фактори за преценка на тежестта на поведението на Koehler, както и на Divipa, и че надлежно е отговорил на доводите на тези предприятия.

127 Що се отнася до Koehler, щом като определянето на глоба не може да бъде резултат от обикновено изчисляване въз основа на общия оборот, както вече беше припомнено в точка 114 от настоящото решение, Първоинстанционният съд е могъл с право в точка 494 от обжалваното съдебно решение да констатира, че едно сравнение на процентите, които представляват наложените от Комисията глоби, по отношение на общия оборот на засегнатите предприятия, не било достатъчно, за да докаже несъразмерния характер на глобата, наложена на посоченото предприятие. Не може да се приеме също така, че Първоинстанционният съд не е взел предвид съществуващите структурни и финансови разлики между Koehler и другите санкционирани предприятия, както отбелязва генералният адвокат в точка 277 от заключението си.

128 Що се отнася до Divipa, Първоинстанционният съд правилно е взел предвид участието на това предприятие в различните картели и в това отношение не може да бъде доказано никакво нарушение на принципа на пропорционалност. Следва да се добави, че доводът на това предприятие, изведен от неотчитането на неговия финансов капацитет, не е допустим, тъй като е изтъкнат за първи път пред Съда (вж. в този смисъл Решение от 21 септември 2006 г. по дело JCB Service/Комисия, C-167/04 P, Recueil, стр. I-8935, точка 114 и цитираната съдебна практика).

129 Следователно частите от правните основания, изтъкнати от Koehler и Divipa във връзка с принципа на пропорционалност, трябва да бъдат обявени за неоснователни, а по отношение на Divipa — и за частично недопустими.

130 Divipa поддържа освен това, че що се отнася до квалификацията на нарушението, Първоинстанционният съд е нарушил и принципа на пропорционалност, тъй като, от една страна, това предприятие не е участвало в европейски картел, което означава, че нарушението не може да бъде квалифицирано като много тежко, и от друга страна, то не е участвало във всички заседания относно испанския пазар, тъй като участието му в картела е продължило по-малко от една година.

131 По тази точка Комисията отговаря, че посоченият аргумент не е основателен, доколкото даден картел, включително когато има само национално измерение, се счита по принцип за много тежък, дори и първоначалният размер на глобата да е по-скоро умерен за този вид нарушение. Освен това продължителността на нарушението нямала нищо общо с тежестта на същото.

132 В това отношение е важно да се отбележи, че Първоинстанционният съд е потвърдил критериите, приети от Комисията за изчисляване на размера на глобите, без да е допуснал каквато и да било грешка при прилагане на правото в това отношение, тъй като Комисията е упражнила правото си на преценка в съответствие с Насоките, споменати в точка 112 от настоящото решение, както са определени в същата тази точка 112.

133 Следователно частта от третото изтъкнато от Divipa правно основание, свързана с квалификацията на нарушението, трябва да бъде обявена за неоснователна.

По частта от третото изтъкнато от Divipa правно основание, свързана със задължението за мотивиране

134 Divipa поддържа, че в точка 629 от обжалваното съдебно решение Първоинстанционният съд е нарушил задължението за мотивиране, произнасяйки се, както следва:

„[…] [С]амият факт [че Divipa] е можело да няма напълно съответстващо на договорените споразумения поведение, не би бил достатъчен, за да задължи Комисията да приеме в негова полза наличието на смекчаващи обстоятелства. Наистина [Divipa] би могло чрез своята повече или по-малко независима политика на пазара просто да се опита да използва картела в своя полза […]“

135 Според Divipa тези две изречения от точка 629 не съставляват достатъчни мотиви. При положение че то било представило доказателства в подкрепа на молбата си за прилагане на смекчаващи обстоятелства, Първоинстанционният съд не установил наличието на получено от него предимство, което да му позволи да отхвърли подобна молба.

136 Комисията отговаря в частност, че доводът е неотносим, тъй като критикуваните изречения от точка 629 от обжалваното съдебно решение нямали потвърдителна стойност на данни, на които се е основал Първоинстанционният съд. Освен това самият факт, че Divipa е могло да възприеме поведение, което не отговаря изцяло на споразуменията, сключени в рамките на картела, не бил достатъчен, за да задължи Комисията да приеме наличието на смекчаващи обстоятелства в негова полза. Първоинстанционният съд само възпроизвел в оспорваната точка мотиви, многократно използвани от общностните юрисдикции.

137 В това отношение, както отбелязва генералният адвокат в точки 287 и 288 от своето заключение, изреченията в точка 629 от обжалваното съдебно решение, които Divipa критикува, съставляват изложени за изчерпателност мотиви, а последното не оспорва другите мотиви, с които Първоинстанционният съд обосновава неприлагането на смекчаващи обстоятелства в полза на това предприятие.

138 Следователно частта от третото изтъкнато от Divipa правно основание, свързана със задължението за мотивиране, трябва да бъде обявена за неоснователна.

139 От гореизложените съображения следва, че правните основания на Koehler и на Divipa във връзка с определянето на глобите и с техния размер трябва да бъдат отхвърлени.

По четвъртото правно основание, изтъкнато от Divipa, изведено от нарушение на правото на справедлив съдебен процес, предвид продължителността на производството пред Първоинстанционния съд

Доводи на страните

140 Divipa поддържа, че правото да се изисква провеждане на процедурата по разследване в разумен срок се прилага в областта на конкуренцията както за административните, така и за съдебните производства. Това право било нарушено, щом като продължителността на производството пред Първоинстанционния съд е била пет години, от подаване на жалбата на 18 април 2002 г. до произнасянето на обжалваното съдебно решение на 26 април 2007 г.

141 Комисията отговаря, че разумният характер на срока трябва да бъде преценяван в зависимост от обстоятелствата по всяко дело, и в частност от значимостта на спора, от сложността на делото и от поведението на жалбоподателя и на компетентните органи.

142 Що се отнася до производството пред Първоинстанционния съд, Комисията подчертава, че десет предприятия са оспорили спорното решение, използвайки четири езика на производството, че множество факти са били отречени и че е трябвало да се прецени доказателствената сила на изявленията и на документите относно жалбоподателите в първоинстанционното производство, за да се установи действителното им настъпване, че изтъкнатите от последните

правни основания си приличали, но и се различавали, че [правните основания] се отнасяли до въпроси по съществото на спора и по производството, както и до размера на глобата. Следователно времетраенето на производството не било прекомерно. Във всеки случай Комисията счита, че процесуална нередовност като тази, на която се основава твърдението за нарушение, дори да е доказана, не може да доведе до отмяна на обжалваното съдебно решение в неговата цялост.

Съображения на Съда

143 Следва да се припомни, че вдъхновеният от член 6, алинея 1 от ЕКПЧ общ принцип на правото на Общността, според който всяко лице има право на справедлив съдебен процес, и по-конкретно правото на процес в разумен срок, е приложим при съдебно обжалване на решение на Комисията за налагане на глоби на предприятие за нарушаване на правото на конкуренцията (Решение по дело Baustahlgewebe/Комисия, посочено по-горе, точки 20 и 21, Решение от 15 октомври 2002 г. по дело Limburgse Vinil Maatschappij и др./Комисия, C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P—C-252/99 P и C-254/99 P, Recueil, стр. I-8375, точка 179, Решение от 2 октомври 2003 г. по дело Thyssen Stahl/Комисия, C-194/99 P, Recueil, стр. I-10821, точка 154 и Решение по дело Sumitomo Metal Industries и Nippon Steel/Комисия, посочено по-горе, точка 115).

144 Разумният характер на срока се преценява в зависимост от обстоятелствата, присъщи на всяко дело, и по-специално от значимостта на спора за заинтересуваната страна, от сложността на делото, както и от поведението на жалбоподателя и това на компетентните органи (Решение по дело Baustahlgewebe/Комисия, посочено по-горе, точка 29, Решение по дело Thyssen Stahl/Комисия, посочено по-горе, точка 155 и Решение по дело Sumitomo Metal Industries и Nippon Steel/Комисия, посочено по-горе, точка 116).

145 В това отношение Съдът е уточнил, че изброяването на тези критерии не е изчерпателно и че преценката на разумния характер на срока не изисква систематично разглеждане на обстоятелствата по конкретния случай от гледна точка на всеки един от тях, когато продължителността на производството изглежда оправдана от гледна точка само на един от тези критерии. Така сложността на делото може да бъде възприета като оправдание за един твърде дълъг на пръв поглед срок (Решение по дело Limburgse Vinyl Maatschappij и др./Комисия, посочено по-горе, точка 188 и Решение по дело Thyssen Stahl/Комисия,

посочено по-горе, точка 156, както и Решение по дело Sumitomo Metal Industries и Nippon Steel/Комисия, посочено по-горе, точка 117).

146 В конкретния случай производството пред Първоинстанционния съд се е проточило 5 години, считано от подаването на жалбите между 11 и 18 април 2002 г. от девет предприятия до 26 април 2007 г., датата на постановяване на обжалваното съдебно решение.

147 Подобна продължителност на производството трябва да бъде разгледана с светлината на обстоятелствата по делото. Както отбелязва генералният адвокат в точки 145—148 от своето заключение, тази продължителност може да бъде оправдана поради сложността на делото, и в частност поради това че почти всички факти, на които е основано спорното решение, са били оспорени в първоинстанционното производство и е трябвало да бъдат подложени на проверка. Освен това девет предприятия са подали жалба срещу спорното решение на четири различни езика на производството, а една държава членка, по-конкретно Кралство Белгия, е поискала да встъпи в производството. В резултат на съединяване на жалбите обжалваното решение е било постановено по девет дела.

148 Тези различни обстоятелства са наложили паралелното разглеждане на деветте жалби и продължителността на производството може лесно да се обясни със задълбоченото проучване на преписката от Първоинстанционния съд и със задължителните езикови изисквания, наложени от процесуалните правила, приложими пред тази юрисдикция.

149 В светлината на гореизложеното следва да се констатира, че производството пред Първоинстанционния съд не е надхвърлило изискванията, свързани със спазването на разумен срок.

150 От точки 49—149 от настоящото решение следва, че никое от правните основания, изтъкнати от Koehler и Divipa в подкрепа на жалбите им, не може да бъдат уважено и следователно те трябва да бъдат отхвърлени.

По съдебните разноски

151 По смисъла на член 122, първа алинея от Процедурния правилник когато жалбата е основателна и окончателното решение по правния спор се взема от Съда, той се произнася по съдебните разноски. Съгласно член 69, параграф 2 от същия правилник, приложим към производството по обжалване по силата на член 118 от посочения правилник, загубилата делото страна се осъжда да заплати съдебните разноски, ако е направено такова искане.

152 Комисията е загубила делото по отношение на жалбата, подадена от Bolloré, което е поискало тази институция да бъде осъдена да заплати съдебните разноски. Поради това Комисията следва да бъде осъдена да заплати, що се отнася до това предприятие, направените съдебни разноски както в производството пред Първоинстанционния съд, така и в производството по обжалване.

153 Тъй като Koehler и Divipa са загубили делото и Комисията е поискала осъждането им да заплатят съдебните разноски, те следва да бъдат осъдени да заплатят съдебните разноски в настоящото производство, що се отнася съответно до техните жалби.

По изложените съображения Съдът (трети състав) реши:

1) **Отменя Решение на Първоинстанционния съд на Европейските общности от 26 април 2007 г. по дело Bolloré и др./Комисия (Т-109/02, Т-118/02, Т-122/02, Т-125/02, Т-126/02, Т-128/02, Т-129/02, Т-132/02 и Т-136/02) в частта относно Bolloré SA.**

2) **Отменя Решение 2004/337/ЕО на Комисията от 20 декември 2001 година относно процедура по прилагане на член 81 от Договора за ЕО и на член 53 от Споразумението за ЕИП (преписка COMP/E-1/36.212 — Самокопираща хартия) в частта относно Bolloré SA.**

3) Отхвърля жалбите, подадени от Papierfabrik August Koehler AG и Distribuidora Vizcaína de Papeles SL.

4) Осъжда Комисията на Европейските общности да заплати съдебните разноски както в първоинстанционното производство, така и в производството по обжалване по дело C-327/07 P.

5) Осъжда Papierfabrik August Koehler AG и Distribuidora Vizcaína de Papeles SL да заплатят съдебните разноски съответно по дела C-322/07 P и C-338/07 P.

Подписи